

لیپانان
LIPANAN

QUOTIDIEN ARMÉNIEN
Place des Canons
Rue d'Italie N° 9
BEYROUTH
Directeur Responsable
M. ADJEMIAN

Պատասխանատու ՏԵՐԵԶ
Մ. ԱՃԵՄԻԱՆ
Բաժնեկից 8րկ. 4, ցմս
Տեղական 250 125 և 7
Ուրիշ 300 150 »
Արտատվում 100 50 Ժր
Ամսերկա 6 3 80լ

Յօդուած կամ քղաքական գրել ամիսի եւ մէկ էջի վրայ.
Առ այժմ կը հրատարակուի ԳԵ. եւ ուրբաթ:

ԱՆԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Միջազգայնական ձեռագիրները եւ չեն վերադարձուիր

ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ

ԻՐԱՆԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Թրքո—Քիւրս ապստամբական շարժումը, կառավարական եւ դիւանագիտական շահ մը Երջանակներու մէջ, կազմութիւնը կարծուածէն աւելի գերակշիռ հետախուզութիւն ստեղծած ըլլալ կը թուի: Անգլիական մամուլը լուրջօրէն մտաւարդաւած է այս հարցով: Էնկիւրիէն ճշուած կիսապատշաճական—նոյնիսկ պատշաճական լուրերը սոյն ապստամբական վէներուց շուրջ առաւելապէս Անգլիոյ կողմէ յանձնախ կը հետեւին ու առեղծուածներու կը վերածուին: Մէկ կողմէ Ազգային Ժողովը որոշած է ծայրայեղ խստութեամբ վարուիլ, ջնջելու համար Քիւրսեան ապստամբական շարժումը, միւս կողմանէ Քիւրս ապստամբները ուխտած ըլլալով Քիւրսական կառավարութեան դէմ մահախիլ տնխայօրէն, վերջնականապէս համոզուած ու հաւատարմած ըլլալ կը թուին իրենց յաղթականօրէն գործը լաւագոյն կերպով վարած ըլլալուն համար: Սոյն ապստամբական շարժման մասին տարածուած լուրերը, յամենայն դէպս, չափազանցուած ըլլալու չեն: Քրտական ուժի դեկլարացիները բոլորովին ալ անփառանքութեամբ մը չէ. անոնց մէջ կը տեսնուին աշխուժ պատերազմական անձնաւորութիւններ եւս որոնց կողմէն հաւատարմօրէն կայ ամբողջ Քրտական հովիտը: Իսկ Թուրքերը ձանձաղացած ինքնիշխան երկար ժամանակէ ի վեր աչ ու ձախ իրենց վարած կռիւներէն, հանգստութեան պէտքէն կտրուած, Յունական պատերազմէն յետոյ, այս Քրտական ապստամբութիւնները գրեթէ դժգոհութեամբ կը լսեն: Բայց թէ ապագան ո՞րո՞ւն պիտի ըլլայ, այս հարցման պատասխանը դարձեալ փնտռելու է Անգլիական պատշաճական բերաններու մէջ: . . .

Մուսուլի խնդիրը տակաւին դիւանագիտական բարձր Երջանակներու մէջ օրուան հարց մըն է. Այս մասին ճշուած հաւաստիքները անշուքացուցիչ են, բէն Անգլիական եւ թրք. փոխ յարաբերութիւնները սիրալիք ըլլալէ աւելի բեւեռական ենեղութեան անխուսափելի յոխորտանքներ կը ներկայացնեն:

Քրտան, հանրապետական կառավարութիւնը շահ աւելի լրջախան ընթացքով կը վարէ դիւանագիտական հովիտները քան տարբեր պետութիւններու իրաւական ու ինքնավարան հիւղերը:

Միացեալ Նահանգաց քաղաքական ուղղութիւնը երբեք չի կրնար հետեւիլ ներկայ կացութեանց հետ. անոր պայմանները յեղաշրջման յաղթանակած դարաւորութիւններու միջնորդներ են, նման Ուիլսոնի առաջնորդութեանց:

Շահ մը խաղաղական դաշնագրէր մոռացութեան մատնուած են: Մեծ պետութիւններէն սկսեալ ամենափոքր պետական քաղաքական—ընկերային վարչական Երջանակներու դիւանագիտական հիւղերը, իրենց հայացքին զօրաւոր պաճը կ'երդմացնեն կ'աշխատեն զիրար չեզոքացնելու գործին մէջ. Իւրաքանչիւր պետութիւն քաղաքական որոշ ուղղութիւն մը որդեգրած է, ու լստ այնմ կ'ընթանայ:

Այս բոլոր իրադարձութիւններուն շուրջ զանազան տարաբնուութիւններ կը տեսնուին: Թրքո—Քրտական վէն. Մուսուլի խնդիր. Պալան հողամասերուն վրայ ներքին խռովութիւններ, յեղափոխութիւններ եւն. եւն., աւելն ինչ իւր կ'արգիւն պիտի բարձրագուծի անձեռն. թողունք որ պատմութիւնը իր բնորոշ ուղղութեամբ քալէ:

Մեծի առաւելապէս հետաքրքրող պարագան՝ այլէ: Ըլլայ գաղութներու մէջ մայր հայրենիքի հովանիին տակ ցիւր ու ցան եղած հայ ժողովուրդին ուրիշ գործ չիկայ ի բացառեալ արտադրութիւն լծուիլ շինարար աշխատանքի:

Օրուան Նորիք

ՀԱՅ ԵՐԵՄՈՒՄԱՆՑՈՒՆԵՐ

— Դիտե՛ք, կը ջանար բացատրել, Մամաս աղբար, Նուռուշին. Յունիս ամառն էր, Երեւանի ներկայացուցչական խորհուրդի ընտրութիւնները պիտի լսուէին. այժմէն ընտրական օրինակները պատրաստուած ու հետաքրքրութեամբ ստեղծարարութեան տակ դրուած է՝ ամէն 15,000 հոգի մէկու մը պիտի բազմեցնեն խառնիքի թիւերէն մը վրայ: Անոնք պիտի անտական պիտի առնեն. զարգացումն ընդարձակ արտի մը մէջ պիտի ճառեն, օրէնք պիտի շինեն, երկրը պիտի գեղեցկացնեն. . . պիտի վիճեն. երբեմն ալ իրարու դուռն պիտի պատռեն աթոռներու կոխամարտով, երբեք պիտի ըլլայ. . .

— Ինչ կ'ըսես, յետոյ,
— Դիտե՛ք, Երեւանի արդարադատ կառավարութիւնը, իր առանձնական ազգայնութեան իւր ազգայն, քիչիկ մ'ալ մեզ մարդու տեղ դնելով, իր գիտակցից ժողովուրդը, իրաւունք կուտայ երկու երեսփոխաններ ընտրել եւ անոնց ձեռքը պաշտօնական թուղթ մը տալով այդ պատուական թիւերներու ճամբան ցուցնել. . . Անգամ մը որ այդ երկու աթոռները գրաւեցինք, արդէն ազգային կազմուած ենք. . . ամէն ինչ լըմացած է. քաղաքակրթութեան ենք, բար, ձր մշակոյթ ունինք, տնտեսական, գիտական նախնանքի դիրքը գրաւեցինք վերջապէս Երեւանի Պալանի սարսափ ազդելու չափ ռազմական ու դիւանագիտական հանձնարներ ենք. . . ենք օղլու ենք. . . Ո՞ր կ'արգիւն մեզ մեր վրայ թուղթալով փակցնելու ինչ որ մենք չենք, եւ ըլլալու ալ երբեք չունենք. . .

— Կը յուսամ, ծածագելի գործ, յետոյ,
— Դիտե՛ք, երկու աթոռներու ռազմա-դաշտը ժամանակէն առաջ նախադաշտական ամէն կարգի պատրաստութիւններով գրաւուած է. քեզմէն սկսեալ մինչեւ Ռաս—Պէյրուս բոլոր դիրքերը գրաւուած են. յարմար վայրերու վրայ արագաշարժ զննարներ աշաւորք կը հսկեն: Այլերը հարաւէն, ձախերը արեւմուտէն հերոսաբար պիտի նետուին քուէնտուփին վրայ. վայ կէտէ պարտուողին. . . Իրաւունքը զօրաւորին է կը հաստատէ Լաֆօնթէն, այժ, այդպէս է կ'ըսէ եւ տառաջօրէն կը կիրառէ երկաթէ վարչապետը Պէյրուսը: Նըպատակը միջոցը կ'արգարացնէ կը դաւանի ձախերու հրամանատարը. պէտք է դաւանանքը գերակշիռ կը պիտի աշխարհ խոհեմ ու հերոս ապարապետը.

— Ես պէտքէ ըլլած մէկուն
— Իրեքին մէկը իմ իրաւունքս է.
— Դուն նորեկուկ ես.
— Դուն պղտոր ջուրին մէջ ձուկ որսալ է՞ ողբես
— Դուն օր ցերեկին աչքիկով կը խա

դաս

— Դուն կուսակցամուկ ես.
— Դուն կրօնամուկ ես
Տահա ինչեր, ինչեր. դու իս, ոտք, թեւ. ջարդուփչոր, արիւնը առատօրէն պիտի հոսի հին սէրայի փողոցներու մէջ. Զէն մին աշտինը բռնեցէք, միւսը աշտինը. ուրիշ մը երկուքն ալ հետապնդե՛ք եւ ալ չ'տեղացինք ալ իրենց տէրտէրը սօս նալով մեր վրայ պիտի պիտի խնդան.
— Ինչ կ'ըսես, պախարակելի գործ, յետոյ,
— Դիտե՛ք, շարունակեց մամաս աղա, Նուռուշ աղբարի գէճի ծամաճուռիւնները դիտելէ վերջ, ժողովուրդը այդ երկու շահաւէր ճակատներուն դէմ պիտի ըմբոստանայ. այն, իր ճշմարիտ ու անշահախնդիր զինավ սրները ճանչնալու գնահատելու եւ ի հարկին անոնց կարեւոր գործեր յանձնելու իրաւունքը լաւ կեցողով ըմբռնած է եւ քիչ օրէն պիտի հրապարակէ այդ անորոշարարիկ ուժը. այն ատեն ռազմադաշտի ինքնակոչ հրաժանարարները սուսիկ փութիլ իրենց պատենները պիտի քաշուին ինչ որ ըլլալ, մօտ օրէն Օ. Միլիտանի Լէպէս—պիճիէն, Հայկ Արծիւի Այլը Գարիպէն աւելի շքեղ, աւելի օրոտընդոտ ներկայացուցեր դիտելու պատիւը պիտի ունենանք. . .

— Աստուած սօնը իւրայ բերէ, եղբա—կացուց Նուռուշ աղբար ու հետապնդ:

ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՅԱՌԱՋԱՑՈՒՄԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

Տարիներու երկար ճգնաժամներէ ու փորձառութիւններէ վերջ, ժողովուրդներու կեանքը իր յոյգերովն ու անկուկալութիւններով պատկերացնող անցեալի հայելին՝ պատմութիւնը, իր վերջը կարճակէ ներկայիս ազգերու գոյութեան ու յառաջդիմութեան ապագայ կեանքին, հետեւեալ թանկարժէք բանաձեւով:

Ապագային այն ազգերը գոյութեան իրաւունք ունին եւ անոնք պիտի վարեն ժողովուրդներու ճակատագիրը, որոնք բանականութեան արդասիրքը եղող դիտութեան նորագոյն զէնքերով օժտուած անպարէզ պիտի գան:

Բայց ի՞նչ է գիտութեան տիրապետող ոյժը, որը այսչափ կ'առեւտրութիւն կ'ստանայ ազգերու ընկերային ու մշակութային բարձրացման տեսակետէն, եւ որը մայր բնութեան թաքուն ու ա—
(շար. տես Բ. էջ Գ. սիւնակ)

ԽՄԲԱԿՐԱԿԱՆ ԱԶԳ

Թերթիս նախկին խմբագիր Պ. Գրիգոր Տէր Յովհաննէսեան հրաժարած ըլլալով, « Լիբանան »-ի խմբագրութիւնը յանձնուած է ուրիշ նոր խմբագրական մարմնի մը:

Այս օրերս, Հայ մամուլի մէջ՝ Յունաստան գտնուող հայ գաղթական-
ներու տեղահանութեան խնդիրը ուշագրաւ պարագայ մը դարձած է։

Ուր պէտք է փութադրել բազմազար գաղթականութիւն մը՝ որոնց ա.
բաւելագոյն տոկոսը զուրկ է անտեսական նախանձելի դրութիւնէ։

Հ. Օ. Կի Յունաստանի Կեդր. Վարչութեան կողմէ՝ ուղղուած ընդհանուր կոչ
ով մը՝ կը հրաւիրէ ժողովուրդը, որպէսզի, իրենց լարուած ուշադրութեամբ ձե-
տեւին անցուղարկելու և ճիշտակեան մեծ զոհողութեամբ օժանդակութեան
փութան իրենց դժբախտ հայրենակիցներուն, զանոնք մի անգամ ընդ միշտ
փրկելով այս անել կացութենէն։ Օգնութեան Կօմիտէն որոշած է Յունաստանի
բոլոր շրջականերու մէջ գտնուող հայութիւնը տեղափոխել իրենց Մայր Հայ-
րենիքի մէջ, և այս առթիւ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են գործը ա-
ռանց ձգողութիւն ժամ առաջ գլուխ հանելու համար։ Գովելի գաղափար։

Հ. Օ. Կի յղացած միտքը՝ որքան զննատեղի՝ նոյնքան և առաւել զգ-
ուար կողմերը անպակաս են՝ այդ բանը կարեւոր յաջողցնելու համար, նա-
մանաւանդ, երբ նկատի առնել պէտք ըլլայ կարգ մը Ազգային գործիչներու
անզգոյշ քայլերը, որոնք իրենց խեղկատակ ընթացքով խեղճ ժողովուրդը զէ-
պի սխալին առաջնորդելու աղայամտութենէն վազ չեն գար։ Վերջերս, լսե-
ցինք որ, մասնաւոր ջանքեր կը թափուին, ահաւոր որոշ ԽՍԲԱԿներու կող-
մէ, այդ հեռուոր կրկին գաղթականութիւնը զէպի Սուրբա փոխադրել, առանց
վարկեան մը կարծելու թէ Սուրբաբնակ հայ գաղթականներու վիճակը չափա-
զանց կերպով արգահատուի է՝ և զուրկ կ'ընենք բազմաթիւ աղջակներէն։
Մենք, սեծամեծ մտքեր յղացնելու յաւակնութիւն չ'ունինք, բայց, սա ան-
ժխտելի իրողութիւն է, թէ՛ Սուրբայի մէջ իր բնակութիւնը հաստատող օրեւ
հայ կամքէ անկախ ենթակուած պիտի նկատուի իր այս օտար հորիզոնին տակ
հաստատուելուն համար։ Միթէ՞ քէմբի անտանելի վիճակը բաւական ապա-
ցոյց մը չ'է՞ մեր ըսածին իսկութիւնը հաստատելու։ Միթէ՞ ալք խեղճուկրակի
կեանքին մէջ ապրողները գոհ են իրենց կացութենէն. . . 150,000 աղքատ
ժողովուրդին վրայ եթէ աւելցնել փորձենք նոյնքան եւս թշուառ գաղթա-
կանութիւն մը. . . ինչ պիտի ըլլայ անոնց դրութիւնը. . . Սուրբան մեծահա-
րուստ երկիր մը չ'է. անոր մէջ բնակող իւրաքանչիւր անձ օրապահիկ մը ճարե-
լու միշտ մտահոգութեան տակ ընկնուած է, ապա որքան, ինչպէս կամ ո՞ր
խիղճով ջանալ որպէսզի Յունաստանի բազմազար գաղթականութիւնն ալ
հոս փոխադրուի թերեւս, Պ. խափսեան և իրենները, վարկեան միակ մը-
տածել չեն ուզեր այս բոլոր անպատեհութիւններու մասին, որոնք կրնան չը-
տակարուած գործախառնութիւններու զուռ բանալ յետագային։

Հ. Օ. Կի Յունաստանի Կեդր. Վարչութեան որոշումը ամենէն աւե-
րի զիրահանակալի է՝ քան՝ Բարիդի Ազգ. Գործիչներու կողմէ յղացուած ան-
խօսմանութիւնները՝ որոնց իմաստին . . . թափանձել ղեկարարին գործ մը չ'է։

Հայը՝ զէպի իր Մայր Հայրենիքը, այս պիտի ըլլայ օրուան մեր նը-
շանաբանը։

Սուրբան, առաւելուն մեր երկրորդ հայրենիքը պիտի նկատուի. Զենք, այս օտար
հողամասին վրայ ինկած ենք մեր կամքէն անկախ ու աննպաստ պայմաննե-
րու բերմամբ՝ հոս, մեր ճիշտ գործն է լծուիլ շինարար աշխատանքի մնալ միշտ
հաւատարմի սեղանակալ իշխանութեանց ու ասկէ դուրս պահել մեր ազգային ու-
նեղական սրբութիւնները։

Թող Յունաստանի մեր տարաբախտ հայրենակիցները միեկին զէպի
հայրենիք, թող անոնք հաւատարիմ մնալորդները ըլլան զացող սերունդին։
Հայաստանի գոռները միշտ ալ բաց պիտի ըլլան իրենց առաջ, ոչ մէկ ար-
գելք, ոչ ինչ բախաւորութիւն երբ զիրենք առաջնորդելու պարտականու-
թեան գիտակից Օղեւթեան Կօմիտէն, առանց վարանելու, կը փութայ ան-
միջապէս զիրենք Մայր Հայրենիքը տեղափոխել, անշուշտ, միշտ աջակից ու-
նենալով իրեն հանուր հայութիւնը։

Հ. Օ. Կի ի կոչին ընդառաջել պէտք է. Սխալ չի մեկնենք. Սուրբոյ
սահմանները իրենց հպատակ քնակչութեանց հաղիւ բաւական են. աւելին՝ ա-
ւելի գոգոհութիւններու զուռ կը բանայ . . .

Մ.

Ուղղուած այն ուժերը յայտնաբերելու
կարող կ'ընէ ժողովուրդները ինքնա-
պաշտպանութեան նորապստ զէնքերով
օժտելու, որը գերակշիռ գեր մը ունի
մասնաւորաբար ներկայի տեսլային ան-
հանգստութեան նշաններ ցոյց տուող
քաղաքական իրերամարտ աշխարհին
մէջ։

Սա շատ պարզ է և դիւրանակնա-
լի. եթէ հային մտեւաւնք բայելը
ման վարդապետութեան թէօրիով։

Իսկ երբեք ճշմարիտ եղող երկիրը եւ-
նոյն վազեմի իր բնակչութիւնը «ի մաս-
նաւոր մարդ էակը» երկար դարերու
անվերջ բարեշրջումի հողովորթին ան-
ցած է զարգացման ու յառաջդիմութեան
զանազան փուլերէ, ստեղծելով իր ապ-
րելիքակերպի կենցաղին պահանջին հա-
մապատասխան քաղաքակրթութիւն,
Գիտութիւն, Գրականութիւն և Ար-
ուեստ։

Սակայն ներկայիս տարբեր կլիմա-
ներու եւ միջավայրերու մէջ ապրող
ազգեր, նոյն համեմատական զարգաց-
ման մակարդակին չեն գտնուիր. ու կը
գործեն իրենց միջավայրի պէտքերուն
համաձայն իրենց առօրեայ եւ թէ ըն-
թացիկ գործերուն մէջ, ոմանք զգացու-
մի եւ ոմանք ալ բանականութեան ճշ-
մարիտ ուղիքն յառաջանալով։

Ճիշտ է ուրեմն որ ժողովուրդներ
կան ներկայիս տակաւին տգիտութեան
մշտ չապառ որսորդներուն մէջ կապրին
և զարգացման անհնարաւոր մակարդակին
վրայ գտնուելով մարդկութեան անաս-
նական զարարչանի պիտուր երեւոյթնե-
րը կը պարզեն, դառն տպաւորութիւն-
ներ դրոյմելով քաղաքակրթ մարդկանց
սրտերուն։

Եւ ոմանք ալ այդ կենաց սանդուխէն
չատնց վեր բարձրացած գիտութեան
ճշմարիտ լոյսով լուսաւորուած յառա-
ջանան զէպի կատարելագործում, խա-
ւարին մէջ խորափափոց ցեղերու ճակա-
տագիրները տնօրինելով։

Բայց բոլոր ազգերն ալ առանց բա-
ցաւորութեամբ, բարձրացման հետ ունե-
ցած են իրենց իւրայատուկ գրական ար-
դիւնաբերութիւնները ապրած դարերու
ջաններուն ու զարգացման համապա-
տասխան, և երբեք են նախնական գո-
րեշքաններուն առաջին անգամ բնու-
թեան երեւոյթներն ու փրկեքական քա-
ղաքործութիւնները, փառաբանածին կը-
ռիւնները և արտադրած են դիւցազներ
գութիւն մը իր ծագելով վիճակով։

Անցնելով այդ դարերէն, բնու-
թեան բնաշրջման հետ փոխուած է մար-
դոց սպիւնիքակերպն ու մտածելակեր-
պը և նոր բաղձանքներ ու նոր անե-
ջանքներ մուտք գտած են բաղնիք սրը-

տլին ներս, և այդ աղդեցութեամբ ըսկ-
աւած են հոգիները սակեղէն լեզուով եր-
գել զկեցկութեան ու երջանկութեան
հոգեկան աշխարհը մարդոց ամենէն վեհ
խաղաղութիւն ու իշխան խաղաղութեան
թեան սքանչելիքներուն. և ծնունդ ա-
ռած է գրականութիւնը։

Սակայն այս ճիւղը արտադրութիւնն
ըլլալով կենաց, քանի թը տասնեակ տա-
րիներու ընթացքին իր կատարելութեան
զենիթին հասած է կարգ մը ազգերու
մէջ, ցրլացնելով իր փառաւոր էջերուն
մէջ ամէն աղդի հոգեկան աշխարհը, իր
տառապանքներովն ու վշտերով, երջան-
կութիւններովն ու բերկրութեամբ եւ
յոյսերովն ու խաղաղութեամբ։

Ինչպէս ուրիշ ազգեր, նոյնպէս
մենք, երկար տարիներ գրականութեան
վսեմ ու սղնիւ տենջեր է թրթռուն է-
ջերէն յափշտակուած, երանութեան ու
երջանկութեան երեւակայական գերեր-
ջանիկ երկինքներէն սէջ, աշխարհի բո-
լոր գաղութիւններումոց, ճաշակած
ենք հոգեկան բարձրագոյն հաճոյքները,
և երբեք զաւարտեղի հովիտներուն
պեղեկութիւնները, ներքին ան դիմադ-
րելի ձգտումով բնութեան երաժշտա-
կան դիւթանքները և արտերը գրաւող
կեանքի բարձր խաղաղութեան ծնունդ
բաղձանքներ։

Եթեմ ուսուր մարդկութիւնը այդ վե-
րացնող և թեւովորիչ տուող գրակա-
նութեան սահմանէն անցած, մտածած
են գերանական զօրութիւններ յայտ բի-
րող և երկրի խորհրդաւոր ուժերուն թա-
փանցող գիտութեան նիւթապաշտ սահ-
մաններէն ներս, իրենց գոհութեան իսկ
պահանջն հարկադրեալ։

Ինչպէս որ պէտքը գործանաւորու-
թիւնը կը ծննէ, նոյնպէս ալ սա ուժի
մրցակցական աշխարհին մէջ ազգեր ի-
րենց ճակատագիրը յօժարակամութեամբ
դարձնելու և տիրական դառնալու ցան-
կութեամբ կնտրեն ու կիրարկեն այն
գիտական միջոցները որոնք ներկայիս
կատարելագործեալ ձեռք հասած են։

Եւ ամէն օր հեռագիրներ կաւետին
համայն աշխարհի նորանոր գիտութիւն
յղացումները։

Հին ժամանակներուն երազի տպա-
ւորութիւնը ներգործող ամէն անքնա-
կան երեւոյթ բացորոշ կերելի այսօր.
երկրին կուրծքը պատռուած մարդ ա-
նարգի կը ճամբորդէ, երկինքի թռչուն
ներուն նման կը տրիէ երկինքին, ամ-
բող երկրի չորս ծագքերը հաղորդակցու-
թեան կը զենէ վտրիւնակաւ և ապա-
գայ պատերազմներու համար ալ հիմա-
կով կը պատրաստէ խաղաղ և հեղու-
ցիկ կապեր . . .

Շարունակելի

ՈՂԲԱՑԵԱԼ ՄԻԱՍՆԻԿ ԵԱՆԻ

ՅՈՒՂԱՐԿՍԻՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՄԱՍՏԱՆԻ ՈՂԲԱՐԿԱԿԱՆ ՍՈՒԳ-
ԱՄԲՈՂ ԽՈՐԶՐԳ. ՄԻԱՍՆԻԿԵԱՆ
ՄԵՋ

Չորեկշաբթի, 23 Մարտ, ժամը 2ին
կատարուած է Կօմիտէի ժեշտ ուր-
եալ Միասնականի, Երթարեկեանի,
Մարդկային, Երկրի եւ Մարդ-
րանցի թաղումը։

Հաղաւորներու բազմութիւն
մը հնէ ի հնէ կը զիմէր զէպի Սուր-
թափիյի միտոյնի բանուորական պա-
լաւը ուրտեղ կը գտնուէին անդարձ
զարգոյններու շաղաղները, խնամքով
պատրաստուած, փարթամ ու զեղե-
ցիկ հազարաւոր ծաղկապսակներ կը
շրջապատէին զազարները, որոնք
գրուած էին բանուորական պալատի
բարձր պատուանդանին վրայ կողք
կողքի մէջտեղը Միասնականը աջ

կողմը՝ Երթարեկեանը, ձախ կողմը
Մարդկայինը իսկ երկու կողմերը
օղաչները։

Սարժի գործակները զառոյններու
վրայ խոնարհած իսկ կտրմիք զին
ուրեկնու, բանուորներու պատգամա-
ւորներ կանգնած էին զազարներուն
շուրջը իբր պատուոյ պահակ։

Կուսակալութեամբ պարբերաբար
կը նաւաշէր մօտէն շրջող հազար
լուրի հնչիւններէն աւելի եւս խոր-
հորդաւոր կը գտնուէր այդ շաղաղ
մական վայրը, այդ չար պատմա-
կան րոպէն։

Ժամը 2ին Սուրթափիյի փու-
ղեցր արդէն զրաւուած է կարմիր բա-
նակայիններով, Երթարեկեանի, Հա-
յաստանի եւ ուրիշ տեղերու պատ-
ուրութիւններով. Երկու զօրաւոր զօ-
րասիւններ փոխորկուած ու ամհի հո-
սանքով խուժող ժողովուրդը կը զըս-
պէին ու ամհի կողմէ «Երթարեկե-
ան» կը հնչէր։

Հաղաւորութեան մէջ էին ալ
քի կը գտնուէին օղանաւորական
խմբակներն ուրեմն կազմ-
ուած էին ջարդուած օստաւեակի մեծ
անրէն։

Ժամը 1.30ին բանուորական պա-
լատին դահլիճը կ'անցնէին Երթար-
կային հանրապետութեանց եւ Երթար-
յին հանրապետութիւններու եւ զանա-
զան կողմակիցութիւններու խումբ
մը ընկերներ Մամիա Ուրախեղու-
զիլիի եւ Սրժանիկի մէջ զլիստորոն-
թեամբ։ Վերջում տնին մօտ արտա-
քին գործերու մոդ. կոմիտարի Եր-
գրկովկասի լիազօր տեղակալի զլիսա-
ւորութեամբ կ'երեւան օտար պետու-
թիւններու Կօմիտէի հիւպատոսնե-
րը ամբողջ կազմով Վերջապա-
կան կազմը իր հետ պսակ մըն ալ
բերած էր օգտնաւորող Երթարի հա-
մար Տաւանակ հազարաւոր զըլուի-
ներ յառած էին կարմիր ու սեւալ

ծածկուած պալատի գոնները երբ
տառնեկալ նուազութեամբ միաւ-
րուածին հնչեցին «Երթարեկեան»
նշանը։

Երթար, մուտքի ուս ու խորհրդա-
ւոր Ֆոնիկ վրայ, սարսափալ թոթի
մը պէս, անխափելի խորէն կատար-
ուելիք պատմական զառուժում մը պէս
դուրս սահեցան շաղաղակալոյն դա-
գաղներու ծայրերը։

Ժողովրդի այդ հսկայ զանգաւածը
ինքնաբերաբար խոնարհեցուց զլուի
ները։

Յուզողաւորութեան առաջին եր-
կու. բանուորի հի Միասնականի նը-
կարը կը տանէին։ Ուրախեղուզիլիի,
Սրժանիկի, Համբարձումեան, Կե-
րով, Մուսաբեկով, Լուիշին եւ Մա-
կինցեան զազարը կը տանէին ուսե-
րու վրայ Պատուոյ պատգամներ էին
Կախանի, Երթարի, Կախանի, Կախանի
ուսան, Վուսաբեկ եւ Կերով։

Վազաղը զերեւման դրուած միւր

